

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је на предлог Министра Унутрашњих Дела поставити:

за лекара среза златиборског д-ра Петра Перића, дипломираног лекара бечког универзитета и бившег државног питомца.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. децембра 1908. године у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу октобру 1908. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда у току месеца октобра извршено је у Србији:

1. Убистава	62
2. Детоубистава	5
3. Нехотичних убистава	2
4. Покушаја убистава	28
5. Разбојништава	12
6. Тешких телесних повреда	26
7. Паљевина	140
8. Опасних крађа	224
9. Злонамерних поништаја туђих ствари	30

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	58	или	93.5%
Детоубистава	4	»	80%
Нехотичних убистава	2	»	100%
Покушаја убистава	25	»	89%
Разбојништава	9	»	75%
Тешких телесних повреда	26	»	100%
Паљевина	13	»	9%
Опасних крађа	52	»	23%
Злонамерних поништаја туђих ствари	5	»	16.6%

Највећи број убистава извршен је помоћу *ватреног оружја* (36), затим помоћу *оштрог* (14), помоћу *туцаг* (10), *тровањем* (1) и *дављењем у води* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 28 случајева, у *освети* за 21, у *користољубљу* за 3, у *одбрани имаовине* за 3, у *вршењу званичне дужности* за 2, у *неморалним побудама* за 2 и у *страху од казне* за 1 случај. За 2 случаја узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу јасеничком округа крагујевачког 3, у срезу трстеничком 3, у срезу мачванском 3, у срезу моравском округа пожаревачког 3, у срезу ваљевском 2, у срезу јабланичком 2, у срезу крагујевачком 2 (1 непронађено), у срезу неготинском 2, у срезу беличком 2 (1 непронађено), у срезу бањском 2, у срезу нишком 2, у срезу јадранском 2, у срезу пожаревачком 2, у срезу млавском 2, у срезу подунавском 2, у срезу бољевачком 2, у срезу зајечарском 2, у срезу пожешком 2, у срезу моравичком 2 (1 непронађено) и по 1 у срезовима: грочанском, пчињском, лепеничком, кључком, деспотовачком, атеасиначком, посаво-тамнавском (непронађено), рађевском, рамском, љубињском, качерском, орашком, јасеничком округа смедеревског, добричком, прокупачком, косаничком*, ариљском, златиборском, студеничком и у вароши Ђуприји.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: пчињском, левачком, бањском (непронађено), моравичком и у вароши Нишу.

Нехотична убиства извршена су по 1 у варошима: Шапцу и Београду.

Покушаји убистава извршени су: у срезу пожаревачком 4, у срезу јасеничком округа смедеревског 3, у срезу пчињском 2 и по 1 у срезовима: врачарском (непронађен), јабланичком (непронађен), лесковачком, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, кључком, жупском, параћинском, ресавском (непронађен), бањском, нишком, звишком, млавском, подунавском, бољевачком, прокупачком, добричком, пожешком и рачанском.

* Ово убиство извршили су непознати Арнаути из Турске.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништава су извршена по 1 у срезовима: тамнавском, пчињском, поречком, ресавском (непронађено), азбуковачком, посаво-тамнавском, голубачком, зајечарском (непронађено), добричком (непронађено), косаничком, црногорском и у вароши Београду.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу гружанском 3, у срезу ваљевском 2, у срезу јадранском 2, у срезу поцрском 2, у срезу студеничком 2 и по 1 у срезовима: грочанском, тамнавском, пчињском, крагујевачком, кључком, жупском, темнињском, мачванском, хољском, такоском, орашком, јасеничком округа смедеревског, рачанском, ујичком и у вароши Нишу.

Паљевине су извршене: у срезу параћинском 9, у срезу беличком 6, у срезу бањском 6 (1 пронађена), у срезу бољевачком 6, у срезу космајском 5, у срезу звишком 5, у срезу лепеничком 4, у срезу жупском 4, у срезу деспотовачком 4, у срезу моравском округа нишког 4, у срезу подунавском 4, у срезу прокупачком 4, у срезу пожешком 4, у срезу златиборском 4, у срезу јасеничком округа крагујевачког 3 (1 пронађена), у срезу сврљишком 3, у срезу нишавском 3, у срезу пожаревачком 3, у срезу рачанском 3, у срезу студеничком 3 (1 пронађена), у срезу жичком 3 (1 пронађена), у срезу посавском округа београдског 2 (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског 2, у срезу посавском округа ваљевског 2, у срезу власотиначком 2 (1 пронађена), у срезу крагујевачком 2 (1 пронађена), у срезу коваоничком 2 (1 пронађена), у срезу расинском 2 (1 пронађена), у срезу лужничком 2, у срезу мачванском 2, у срезу поцрском 2 (1 пронађена), у срезу хољском 2, у срезу јасеничком округа смедеревског 2, у срезу заглавском 2 (1 пронађена), у срезу зајечарском 2 и по 1 у срезовима: ваљевском (пронађена), јабланичком, масуричком, пчињском, гружанском, поречком, трстеничком, ражањ-

ском, нишком, алексиначком, јадранском, рамском, млавском, орашком, тимочком, посаничком, добричком, ужичком, црногорском, драгачевском, тринавском и у вароши Пожаревцу (пронађена).

Вредност свих ових паљевина износи око **31.345** динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу пожаревачком **16** (1 пронађена), у срезу ресавском **13** (2 пронађене), у вароши Београду **13** (4 пронађене), у вароши Нишу **9** (1 пронађена), у срезу лепеничком **7**, у срезу косаничком **7**, у срезу голубачком **6** (2 пронађене), у срезу орашком **6** (3 пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског **6** (1 пронађена), у срезу бољевачком **6**, у срезу грочанском **5**, у срезу космајском **5** (2 пронађене), у срезу нишком **5** (1 пронађена), у вароши Пироту **5** (све пронађене), у срезу поцерском **5**, у вароши Пожаревцу **5**, у срезу рамском **5** (1 пронађена), у срезу љубићском **5** (2 пронађене), у срезу ваљевском **4** (1 пронађена), у вароши Крушевцу **4** (2 пронађене), у срезу беличком **4** (1 пронађена), у срезу посаво-тамнавском **4** (све пронађене), у срезу хомољском **4**, у срезу моравском округа пожаревачког **4** (2 пронађене), у срезу зајечарском **4** (1 пронађена), у срезу моравичком **4**, у срезу јасеничком округа крагујевачког **3**, у срезу крајинском **3**, у срезу ражањском **3**, у срезу јадранском **3** (2 пронађене), у срезу звишском **3**, у срезу млавском **3**, у срезу тимочком **3**, у срезу жичком **3** (2 пронађене), у срезу власотиначком **2**, у срезу пољаничком **2**, у срезу гужанском **2** (1 пронађена), у вароши Крагујевцу **2**, у срезу темнићском **2** (1 пронађена), у срезу моравском округа нишког **2**, у срезу нишавском **2**, у срезу мацванском **2**, у срезу заглавском **2**, у срезу пожешком **2** и по **1** у срезovima: врачарском (пронађена), колубарском округа ваљевског, пчињском (пронађена), јаблиничком, његотинском, брзопаланачком (пронађена), расинском (пронађена), параћинском (пронађена), сврљишском, бањском (пронађена), лужничком, таковском (пронађена), подунавском, златоборском (пронађена), црногорском, драгачевском (пронађена) и у варошима: Ђуприји, Зајечару (пронађена) и Чачку.

Вредност свих ових крађа износи око **20.525** динара.

Злоамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу расинском **4**, у вароши Пожаревцу **4**, у срезу нишавском **3**, у срезу љубићском **3**, у срезу трстеничком **2**, у срезу сврљишском **2** (1 пронађен), у срезу моравском округа пожаревачког **2** и по **1** у срезovima: врачарском, параћинском, беличком, левачком, белопаланачком, лужничком (пронађен), посаво-тамнавском (пронађен), таковском, бољевачком (пронађен) и зајечарском (пронађен).

Вредност уништених ствари износи око **2640** динара.

Поред изложених дела у току месеца октобра извршено је још у Србији и **10**

самоубистава и то по **1** у срезovima: расинском, нишком, јадранском, хомољском, орашком, јасеничком округа смедеревског, студеничком и у варошима: Врањи, Пожаревцу и Ужицу.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **7**, *вагреним оружјем* **2** и *дављењем у води* **1**, а узроци њиховом извршењу леже: у *дугој болести* за **2** случаја, у *душевном растројству* за **2**, у *страху од казне* за **1** и у *грижи савести* за **1** случај. За четири случаја узроци су непознати.

Један покушај самоубиства извршен је у срезу подунавском. вешањем, а узрок му је непознат.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Расбојништва	Силована	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злоамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	1	—	—	1	9	11	1	—	—
2	« ваљевски	2	—	—	—	1	—	3	3	5	—	—	—
3	« врањски	3	1	—	4	1	—	1	5	6	—	1	—
4	« крагујевачки	6	—	—	2	—	—	4	10	14	—	—	—
5	« крајински	3	—	—	1	1	—	1	1	5	—	—	—
6	« крушевачки	3	—	—	1	—	—	1	10	8	6	1	—
7	« моравски	4	1	—	2	1	—	1	19	21	3	—	—
8	« нишки	5	2	—	2	—	—	1	15	18	2	1	—
9	« пиротски	—	—	—	—	—	—	—	5	8	5	—	—
10	« подрински	7	—	1	—	2	—	5	5	14	1	1	—
11	« пожаревачки	8	—	—	6	1	—	1	13	46	6	2	—
12	« руднички	2	—	—	—	—	—	1	—	6	4	—	—
13	« смедеревски	4	—	—	4	—	—	2	7	13	—	2	1
14	« тимочки	4	—	—	1	1	—	—	11	16	2	—	—
15	« топлички	3	—	—	2	2	—	—	6	7	—	—	—
16	« ужички	4	—	—	2	1	—	2	13	4	—	1	—
17	« чачански	3	1	—	—	—	—	2	8	9	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	1	—	1	—	—	—	13	—	—	—
	Свега:	62	5	2	28	12	—	26	140	224	30	10	1

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 1. децембра 1908. године АБр. 1359, у Београду.

СТРУЧНИ ЦЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Ова ова збрка и нејасност, међутим, објашњива је. Она долази услед незнања и неразумевања законодавчевог. Законодавац није уочио разлику између §-а 278 и §-а 279 аустријског законика, те их је стога спојио уједно. Сем тога, он је рђаво превео § 279 аустријског законика, што се одмах види из његовог поређења с т. 2 §-а 236 нашег закона. Али баш та нејасност, по моме мишљењу, има да послужи као разлог са кога се и правим основима подозрења може доказати биће кривичног дела. Наш законодавац није онако

јасно изразио своју вољу, као што је то учинио аустријски. т. ј. он није изречно забранио да се биће кривичног дела доказује и правим основима подозрења. Шта више, као што смо видели, из § 236 даје се извести да он то баш допушта, јер се противречност између првог става т. 2 § 236 и става под а исте тачке има решити у прилог првог става. Те стога, код нејасности закона, за такве случајеве треба судска пракса да буде закон, а ова опет треба да се ствара на основу принципа постављених у науци. Из свега, дакле, изилази, да и у нас не треба забрањивати, да се правим основима подозрења доказује биће кривичног дела. Разуме се, да то треба допустити у случајевима у којима нема поузданијег доказног средства, па и тада треба бити врло опрезан. Ма да је наша судска пракса односно овога питања колебљива, ипак се може рећи да се она већ дефинитивно држи овога гледишта, што потврђују и две одлуке опште седнице Касационог Суда, и

једна од 17 марта 1899 бр. 7390, а друга од 18 марта 1903 бр. 7420.¹⁾

После свега овога има се узети као несумњиво, да се истим основима подозрења може доказати и биће кривичног дела и кривица оптуженог.

§ 48.

Како се образује доказ основима подозрења или саставни доказ?

За образовање доказа основима подозрења, па било да се њиме доказује биће кривичног дела било кривица оптуженог, потребно је:

а) Да постоји потребан број од оних у §§ 121 до 123 побројаних или њима подобних основа подозрења. Закон није оставио судији, да он сам по свом нахођењу у сваком конкретном случају одређује колико му основа подозрења треба, па да узме дело или кривицу оптуженог доказаном, већ је унапред прописао број и квалитет, који мора бити дат па да сматра једно или друго доказаним. У томе и лежи једна од главних разлика између законодавстава с теоријом слободног судијског уверења и законодавстава с теоријом законских принудних доказа. За образовање саставног доказа могу се употребити и други основи подозрења сем оних набројаних у §§ 121 и 122, само ако су исте доказне јачине, јер је то набрајање примера ради (§ 236 т. 2 под б). Што се тиче основа подозрења из § 123, то се сем њих ниједан више не може употребити, јер је њихово набрајање таксативно.

б) Да тај потребан број основа подозрења, околности и односа, који су истрагом доказани, показују тако тесну логичку везу између дела и оптуженог, да се по природном и обичном току догађаја мора узети да је оптужени дело учинио, ако се саставним доказом хоће да докаже кривица оптуженог. А ако се њиме хоће да докаже постојање дела, то се основи подозрења, околности, и односи морају међусобно тако поткрепљавати и доунавати да се из њих мора извести закључак да је једно одређено кривично дело извршено.

в) Ако се основима подозрења треба да докаже само кривица оптуженог, онда је пре тога потребно да је биће или постојање кривичног дела са свима околностима које га чине кажњивим правно доказано (§ 236 т. 2 под а). Ово је сасвим појмљиво, јер да неко може бити осуђен на казну, мора бити извршено једно кривично дело, које је претпоставка казни. Мора бити доказано тачно и какво је кривично дело извршено: да ли је злочин, преступ или иступ. Под околностима, које дело чине кажњивим, треба разумети битне

¹⁾ Општа седница Касационог Суда, усвајајући противразлоге првостепеног суда, наша је да је и биће кривичног дела браколомства из § 196 к. з. и кривица оптуженог доказана овим трима основима подозрења: 1) исказом једног сведока очевидца — т. 2 § 123; 2) признањем обојих оптужених пред једним сведоком да живе у блуду — т. 1 § 123, и 3) тиме, што су по исказу два сведока виђени у таквим односима (грљењу, љубљењу), да се у вези с горњим основима не може друкчије замислити него да су живели у блуду — т. 7 § 121 кр. п. Ова је одлука мотивисана тиме, што се у првом ставу §-а 236 вели: «саставом околности или основа подозрења узима се дело да је доказано...» Сем тога, да се дело из § 196 к. з. може у толико пре доказати основима подозрења, што је оно из оне категорије, чије се постојање не може доказивати јачим и бољим доказима, па да не би било целисходно одузети му доказно средство: основе подозрења, и оставити га само непосредним доказима. (Бранич (1899) 467.)

По другој одлуци кривично дело окотолштва из §-а 206 казн. зак. доказано је овим основима подозрења: 1) исказом приватне тужитељице — т. 3 § 123. 2) вансудским признањем из т. 1 § 123, и 3) тиме што је оптужени био на месту учиненог дела — т. 7 § 121 крив. пост. (Глас Прага (1903) 1050.)

елементе које дело чине злочином, преступом или иступом једне врсте или рода. — Овде се може поновити раније речено да се биће кривичног дела, које има бити доказано пре кривице оптуженог, може бити доказано како непосредним доказним средствима, тако и основима подозрења који су различити од оних, којима се доказује кривица оптуженог. Ако су основи подозрења исти за обоје, онда се њима једновремено доказује и биће кривичног дела и кривица оптуженог.

После овога, као и свега раније реченог о основима подозрења, истиче се важно питање: колико је основа подозрења потребно за образовање саставног доказа?

Још раније (§ 41 I) је речено, да основ подозрења не даје онај степен извесности који зовемо доказом, већ само један степен вероватноће који се означава као *подозрење, сумња, вероватноћа*. Па како се, према томе, једним основом подозрења не може да утврди материјална истина, на којој се мора заснивати свака судска пресуда, то за сва законодавства вреди правило, да један основ подозрења не може дати доказ, јер, ма какав он био, могу се из њега изводити разни закључци. Стога је потребно да дођу или да се стеку више њих, који узајамним дејством дају потпун доказ.

Закон у првом одељку §-а 237 поставио је правило, по коме се за образовање саставног доказа тражи *три основа подозрења*. Какви ти основи подозрења морају бити, речено је раније у § 46. Разуме се да ти основи подозрења морају бити од оних из §§ 121 до 123 или њима подобних.

Од овога правила закон је учинио ове изузетке:

А. Два основа подозрења из § 123, која се подударују, довољни су да образују саставни доказ (§ 236 т. 1 и § 238 т. а).

Закон је овај изузетак учинио стога, што основе подозрења из § 123, који су непотпуни непосредни докази, сматра јачим од правих основа подозрења из §§ 121 и 122, јер се из оних (§ 123) непосредно добија истинитост чињеница, које су предмет доказа.

Б. И два права основа подозрења из §§ 121 и 122 довољна су да образују саставни доказ, ако уз њих дође још и *једна од следећих двеју околности*:²⁾

1. Ако се докаже да не постоји оно, што би оптужени противу основа подозрења наводио, дакле ако је његов одговор лажан (§ 238 т. б под 1).

Из речи «да не постоји оно што би оптужени противу основа подозрења наводио», јасно се види, да за постојање ове околности није довољно *просто порицање* чињенице која заснива основ подозрења, него оптужени мора да наведе *такве чињенице*, које би, да су доказане, обеснажиле изнети основ подозрења против њега. Узмимо, да противу оптуженог стоји основ подозрења из т. 7 § 121: да је у време извршења дела био на месту на коме је дело извршено. Ако оптужени, да би обеснажио тај основ подозрења, наведе да је у то време био на ком другом месту, и ако се докаже да је тај његов навод неистинит, то би се имало узети да постоји околност из §-а 238 т. б под 1. т. ј. лажна одбрана оптуженог. У овом случају узмеће се, да је лажна одбрана оптуженог доказана, ако је он н. пр. навео сведоке за доказ да се у времену извршења дела налазио на ком другом месту, а ти би сведоци баш потврдили да је то неистина. Не би се, дакле, могло узети да је одбрана оптуженог лажна, кад он само тврди да је био на другом месту не наводећи ништа за доказ тога свог тврђења, јер би се то узело, као да је просто порицао да је био на месту на коме је дело извршено. Не

²⁾ Kitha, Beweislehre 381—400; Rulf, Commentar II 131—135.

би се могло узети да је лажна одбрана оптуженог доказана у случају, кад би сведоци на које се он позвао изјавили, да не знају или да се не сећају, да ли је оптужени у то време био на месту које он наводи. Ова околност с два права основа подозрења из § 221 или § 122 дају саставни доказ.

(свршиће се)

Д-р Бож. В. Марковић

Шта се не може узети у попис за извршење судских одлука?

(Објашњење § 471. судског поступка у грађанским парницама.)

(НАСТАВАК)

II. Поједине од пописа изузете ствари и потраживања.

И наш законик о поступку судском у грађан. парницама, исто као и остали модерни законици,¹⁶⁾ побраја у § 471 прво телесне ствари, које су од пописа узете (тачке 1, 2, 4, 4 а, 5 и 6.), а за тим потраживања, која дужнику према другим лицима припадају (тач. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 15, 16¹⁷⁾).

1. На првоме месту законодавац изузима од пописа: туђе ствари, женин мираз, накит и у опште дечје ствари, најнужније дужниково покућство, преобуку и одело.

а.) Засвим је природно што су **туђе ствари** изузете од пописа. Попису је циљ, да се продаји изложе *дужникове* ствари, пошто он својом, а не туђом, имовином одговара повериоцу за дуг. Ако се, дакле, код дужника нађу и туђе ствари (на пр. на чувању, послузи, у залози), онда њих извршна власт неће пописивати, чим се увери да су оне туђе. Наравно да у овом случају постоји претпоставка, да су ствари, које се нађу код дужника, његова својина, те према томе ко противно тврди, мора то и доказати. У опште у оваком случају извршна власт треба да поступи по § 466 ал. 4 грађ. суд. пост. У осталом излишно је било изрично спомињати у § 471, да су туђе ствари изузете од пописа, јер с једне стране то се само по себи разуме, а с друге стране већ је у § 466 казано, шта ће извршна власт радити, кад при попису наиђе код дужника на туђе ствари.¹⁸⁾

б.) И ствари, које сачињавају женин **мираз**, јесу туђе ствари у односу дужника према повериоцима, па за то се ни оне не могу узети у попис за измирење мужевљевог дуга. На сваки начин да је овде законодавац имао на уму оне

¹⁶⁾ В. §§ 250 и 251 аустријске уредбе о извршењима и § 811 немачког грађан. суд. пост.

¹⁷⁾ По тач. 14. изузети су од пописа аманети на пошту дати, док су у рукама поштанским. У многим случајевима овде је од пописа изузето *поштом* адресата према пошти, да му испослани аманет преда. Међу тим ако је случај § 290 грађ. зак., т. ј. ако је адресат наредио да му се ствари поштом пошљу, онда су оне постале његова својина, чим су пошти предате, те према томе у оваком случају изузима се од пописа *ствар* адресатова, пошто он према пошти као власник аманета има и стварну тужбу (*rei vindicatio*) за предају ствари а и тужбу из облигаторног одношаја, уговора о преносу ствари поштом. И у случају тач. 13. (а . . . ствари оних . . . кола, коње, лађе и т. д.) изузимају се од пописа *ствари* дужникове. Међу тим у случају тач. 15. опет се од пописа изузима *пограђивање* наручиоца према мајстору или литеранту, да му се поручене по уговору ствари предаду.

¹⁸⁾ В. и А. Борђевић Теорија Грађ. Суд. Пост. стр. 501.

миразне ствари, које и за време трајања брака остају својина женина или онога, који је мираз дао, ако је тако уговорено (§ 767 грађ. зак.¹⁹⁾ — непокретна добра и непотрошне ствари). Ако се пак мираз састоји из готовог новца, хартија од вредности, које на доносиоца гласе, или из других потрошних ствари, онда су ове ствари по § 766 грађ. зак. прешле при конституисању мираза у мужевљу својину, и, наравно, као такве могу се узети у попис за мужевљи дуг.

в. То исто важи и за женин **накит**, било да је он жени од стране мужа поклоњен (§ 777 грађ. зак.), било од кога другог, било, најзад, да је то она сама купила себи. И он је према повериоцима мужевљевим туђа ствар, те, као таква, не подлежи попису.²⁰⁾ Исто тако не подлеже попису ни ствари, споменуте у § 768 грађ. зак., јер и то су женине, дакле *туђе* ствари (оно што жена у покретним стварима као опрему за своју или мужевљу потребу донесе).

г. **Дечје ствари** не могу се такође као *туђе* ствари (дечје) узети у попис. При овоме се не прави разлика, да ли су те „дечје ствари“ ствари пунолетне или малолетне деце дужникове, и да ли су набављене средствима саме деце или дужника или неких трећих лица. У сваком случају ни оне не припадају дужнику, па за то и не подлеже попису.²¹⁾

д. Од пописа се даље изузима *најнужније* дужниково **покућство, преобука и одело**. Шта ће се као „најнужније“ дужниково покућство, преобука и одело узети, одлучују околности конкретног случаја. Егzekутивна власт треба да има пред очима намеру законодавчеву, да се, изузимањем извесних ствари од пописа, одржи егзистенција дужникова у

¹⁹⁾ Може само бити питање, да ли се у попис могу узети приходи са миразних добара, јер по § 767 грађ. зак. муж има права да ужива те приходе. И ако су ови приходи у првом реду намењени покрићу домаћих трошкова у породици, ипак је тачно да се ти приходи могу узети у попис за мужевљи дуг. Јер он је власник тих прихода, то су дакле, његове а не туђе ствари. У колико се пак породица пописом тих прихода лишавала једног средства за покриће домаћих трошкова, у толико пак ваља имати у виду, да су дугови, за чију се исплату ти приходи узимају у попис, најчешће учињени опет ради трошкова око породичних потреба. Противно гледиште заступа А. Борђевић у наведеном делу стр. 502.

²⁰⁾ Ако је жена добила накит на поклон од мужа, и онда је он изузет од пописа, пошто је накит и у овом случају женина својина, дакле туђа ствар. Али ако су тим поклоном оштећени повериоци мужевљи, онда они могу по § 303 а грађ. зак. тражити поништај тога поклона. Тада се поклон враћа у својину мужевљу, и као такав може бити узет у попис за рачун његових поверилаца.

²¹⁾ Кад су у питању ствари деце испод 7 година, могло би се поставити питање, да ли су ове од родитеља набављене ствари (у првом реду преобука и одело) одшта у својини дечјој или у својини очевој или мајчиној? Јер деца испод 7 година нису способна за закључивање правних послова. Како је давање ових ствари деци — било у виду поклона или као испуњење законске дужности на издржавање деце (§ 115 грађ. зак.) — закључивање једног правног посла управљеног на пренашање својине, то би се онда могло мислити, да својина ових ствари припада оцу односно мајци. Али ипак није тако. Јер по § 126 грађ. зак. отац је законски заступник своје деце. И кад он штогод за своју децу набави — било да им поклони било да испуњава своју законску дужност из § 115. грађ. зак. — он онда закључује пуноважан правни посао између себе као оца и као законског заступника дечјег. У толико пре то бива кад отац у име дечје са трећим лицем уговара. (В. § 181 немач. грађ. зак.). Али баш и да се узме, да су дечјој употреби намењене ствари својина задуженога родитеља, да, дакле, нису туђе ствари, и да се давањем њиховим деци ствара само фактички, а не правни одношај, ипак су ове ствари изузете из пописа, пошто их закон изрично од пописа изузима. Међу тим могу повериоци бити и тиме оштећени, што би родитеља набављали, на штету поверилаца, и сувише скупочене ствари својој деци, те тиме своју имовину смањивали. У томе случају, ако се узме да су ствари својина дечја, могу повериоци по § 303 а. грађ. зак. вратити их у својину очеву и пописати их. А ако се стане на гледиште, да су те ствари својина дужнога родитеља, онда од тих ствари имало би се изузети од пописа само онолико, колико је за децу најнужније.

датом моменту. Али она не треба ни то да губи из вида, да треба водити рачуна и о наплати повериоачевог потраживања. Према томе у најужније покућство, пресбуку и одело дошле би оне ствари, без којих људи из дотичнога грађанскога реда нпр. (трговачког, чиновничког, занатлијског, радничког) не би могли опстати без опасности по здравље своје и својих укућана.²²⁾ Све што преко тога иде, све што служи другим циљевима (угоднијем животу, луксузу и т. д.) подлежи попису, јер то нису „најужније“ ствари.²³⁾ Које се пак ствари под покућством, преобуком и оделом подразумевају, ствар је

²²⁾ Полиц. власт, дакле, неће, ако у зиму врши попис, пописати зимски капут дужников, а то ће учинити, ако попис врши лети. В. за аустр. право Canstein, das Civilprocessrecht I стр. 594.

²³⁾ Аустријски судови у једном конкретном случају одлучили су, да поверилац има права да, на место најужнијег а скупоценог дужниковог покућства, овоме преда у својину покућство од мање вредности, а оно скупоцено да се за његов рачун попише. В. Neumann, Komm. z. E. O. стр. 686. Нема сумње да би овако имало бити и по нашем законик. Замислимо случај да дужник има врло лепе, уметнички израђене кревете, тањире, кашике и виљушке и т. д. од сребра, фини порцелан, капут зимски, скупоценим крзном постављен и т. д. Одржане дужникове egzистенције, чему је § 471 намењен, ништа се не угрожава тиме, што ће поверилац уступити дужнику простије кревете, тањире, кашике и др., а скупоценије да се узму у попис. Наравно да се и ту треба држати разумних граница. Извршна власт не треба да повериоцу допусти, да дужнику на место скупоцених кревета даде миндерлук или ногаре с даскама, на место финог порцелана тањире од иловаче итд.

тумачења ових речи. Ваља узети оно значење, које те речи имају у време пописа у животу и у месту, где се попис врши. За *покућство* налази се и објашњење у § 475 грађ. зак., где се вели да се под „покућством“ подразумева „све штогод кућној потреби припадаје, као: кућно посуђе, кућни и собни намештај, простирачи и покривачи“. У истом законском пропису спомињу се и „*кошуље* или преобука“, али је очевидно да се у „преобуку“ има рачунати рубље у опште, било да служи на употребу дужнику или његовим укућанима. Наравно да су од пописа узети и све одело и преобука жене и деце дужникове, по том основу, што су те ствари, баш да их је дужник набавио и њима дао, њихова својина, дакле туђе ствари.²⁴⁾

(наставиће се)

Д-р Драг. Аранђеловић

²⁴⁾ Ипак и у овом случају могу повериоци поступити по § 303 а. грађ. зак., ако је дужник, набављајући из својих средстава жени и деци преобуку и одело, ишао да штету поверилаца, даље, но што је то по самоме закону, по коме је дужник набављати ове ствари за жену и децу, требало да буде. Госпођа дужникова, којој је презадужени муж куповачо скупоцене тоалете, може очекивати, да повериоци његови, с позивом на § 303 а. грађ. зак., ове ствари узму у попис.

ПОЛИЦИЈСКА УРЕЂЕЊА НА ЗАПАДУ

Нема, ваљда, државе на свету, која би се налазила у тако незгодном политичком положају као Србија. Са свију страна, готово, опкољена је заинтересованим државама, које се противе природној тежњи српскога племена за уједињењем, или представља препреку за освајачке намере на Истоку, а такође је и попрште дипломатских интрига и многих других европских сила, које су преко Србије у балканском и источном питању било економски или политички заинтересоване.

С друге, опет, стране, ни једна друга престоница не лежи тако незгодно као Београд — на самој граници. Он није само вратница Србије, већ и целог Оријента према Западу.

Према тако незгодном политичком положају државе и још незгоднијем географском положају престонице у њој, према важности задатка које Србија има да постигне, као и величини интрига противу којих има да се бори, београдска си полиција требала да буде једна од најсавршенијих. Међутим она је и сада по својој организацији оваква, каква је била пре скоро 70 година.

Потреба за реорганизацијом престоничке полиције осетила је се код нас одавно. Наши најбољи полицијски стручњаци: Миленковић, Алимшић и други, подизали су у јавности свој глас за реформама, а готово и сваки од тако често мењаних управника Београда увиђао је убрзо, да београдска полиција оваква каква је данас не може ни из близа да одговори оним својим тако важним дужностима, које она има као месна, престоничка и полиција центра српскога. Отуда се сваки од њих носио идејом за

њено преуређење, али се због честих промена и других неких узрока само са идејама и лепим намерама и завршавало.

Данас осећају нужност за преуређењем Управе Града Београда не само полицајци, већ и најшира јавност, те свакако нисмо далеко од њенога извођења, чему иду у прилог и неке друге околности, које није потребно овде наводити. Само је сад питање како и на који начин то треба извести, па да она према нашим приликама одговори своје задатку како треба.

Ми сматрамо да ће за решење тога питања бити од интереса ако се види како су организоване полиције по великим варошима на културном западу, јер је задатак полиције у главном свуда једнак, те се и ми можемо користити тим уређењима, која су кроз дуги низ година усавршавана и где се тако рећи сваке године уводе потребне новине, које изискују све већи захтеви полицијске службе и дух времена.

Са тога ћемо у низу чланака изнети организације полиције у Франкфурту на Мајни, Минхену, Дармштату, Берлину, Хамбургу, Дрезди и неким мањим местима у Немачкој, а за тим у Лондону и Бечу, чија смо уређења имали прилике да видимо и проучимо.

То ће, држимо, допринети не само правилнијем решењу реформнога питања, већ ће бити од користи и за све полицијске службенике да се упознаду са организацијом и начином рада странах полиција, при којима полицијски службеници и почињу и завршују своју каријеру, без премештаја и прескакања у друге струке, водећи само рачуна о интересима службе и отаџбине.

Приликом излагања ограничићемо се на стварно стање и рад дотичних полиција, задржавајући право да у једном

завршном чланку изнесемо наше мишљење о тим разним системима и како би код нас требало да буде.

Полиција у Франкфурту на Мајни

Пре него што пређемо на излагање полиције и њенога уређења у Франкфурту на Мајни потребно је ради бољег разумевања да кажемо неколико речи о самој вароши.

Франкфурт лежи на обалама реке Мајне, по којој је и добио други део имена, за разлику од Франкфурта на Одру у северној Пруској. Спада међу најбогатије, најживље и најлепше немачке вароши и до 1866. год. имао је своју самоуправу као слободна варош, а тада су је Пруси, победивши удружене Аустријанце, Хановранце, Саксонце и све јужно-немачке државе, освојили и присајединили Пруској.

Он броји данас на 370.000 становника, коме се броју има да дода једна множина путника, јер ових додеса годишње по његовим хотелима и пансионима на 600.000.

Централни положај вароши, њена лепота, изванредна околина у коју улазе бање светскога гласа као што су: Визбаден, Соден, Хомбург, Наухајм и друге чине путнички саобраћај огромним. У њену железничку станицу, највећу на континенту, која је зирана осам година и стала 35 милиона марака, уђе и изађе дневно 543 воза. А по улицама, забавним локалима и чувеној башти од палми срећете на сваком кораку Американце, Енглезе, Французе, Русе, Јапанце, Кинезе, Црнце и друге странце.

И у тој тако живој и великој вароши има свега 500 жандарма, док их ми у нашем малом Београду са ноћним стражарима имамо 800. Но познато је већ да ми патимо од сувишног броја јавних

службеника, чија множина стоји у обрнутој сразмери са њиховим радом.

Многи странци долазе у ову варош не само ради забаве и проходње, већ и и да разгледају њене јавне установе, особито оне на социјалном пољу. Извођењем социјалних, здравствених и других културних рефорама њена је општинска управа показала пример мудре општинске политике. По њеним радовима у корист становништва, а нарочито радничког staleжа, могло би се мислити да су у тој управи саме социјал-демократе, ма да ни један од њих није у њој заступљен. Председнику општине, сада заслужном д-р Адикес-у, који се, истина, бира на 12 година, те према томе има доста времена и да изведе оно што науми, ништа не смета његов конзерватизам и чланство у Господској Кући (Горњем Дому) да ради у правцу социјалних захтева. По томе и другим заслугама за варош он је од својих суграђана почастован признањем, да једна лена Франкфуртска улица још за његова председниковања добије његово име.

Ну да се вратимо нашем предмету. Пруска се у административном погледу дели на провинције, округе и срезове, који имају карактер управних власти и о којима ћемо засебно говорити. Месна полицијска власт спада по правилу у делокруг општинских власти, те су према томе полиције у појединим местима општинске и њени чиновници општински службеници.

Изузетно у већим варошима, а према нахођењу министра унутр. дела, месне су полиције државне. Таквих вароши са државном полицијом има сада у Прусској 23 и међу њих спада и Франкфурт на Мајни.

Полиција је у Франкфурту, као и свуда по Прусској, централизована, т. ј. сви се послови обављају на једном месту, у централу, која се овде зове полицијски президијум, а квартави су само извршни одељци централе и не раде ништа самостално.

Полицијски президијум смештен је у једној великој четвороспратној згради у средини вароши, у којој се на једном крилу налази и стан за полицијски президента — управника полиције, а на задњем фронту полицијски затвор. Она чини засебан квадрат између четири улице. На супротној страни је суд и судски затвор.

Президијум, коме на челу стоји „полицајпрезидент“ — управник полиције — дели се на десет одељења, од којих свако има свога засебног шефа.

Пошто су послови у одељењима врло велики, те врховни надзор над свима не може водити сам управник, то се та одељења деле на два пословна круга, од којих надзор над једним са првих пет одељења води управник, а над другим са осталих пет одељења његов помоћник.

Та су одељења ова:

1. Централни биро, у чији делокруг спада:

- а) подела предмета и послова,
- б) архива и вођење личних акта о чиновницима,

- в) уређивање службеног листа,
- г) помиловања, одличја и титуле,
- д) штампа,
- ђ) поверљиве ствари.

2. Президијално одељење, где долази:

- а) старање о „шцманшафту“ (жан-дармерији),
- б) благајна,
- в) рачуноводство,
- г) библиотека,
- д) главна архива,

Остала одељења немају назива, већ носе имена редних бројева, тако

3. Прво одељење обрађује послове:

- а) занатске полиције,
- б) полиције сигурности,
- в) уличне полиције,
- г) грађевинске полиције,
- д) недељног и празничног светковања,
- ђ) железница и трамваја.

4. Друго одељење, у које спадају послови:

- а) чување народног здравља, посмртне исправе, пелцовање, лекарска тајна средства;
- б) ветеринарна полиција и заштита животиња.

5. Треће одељење, где долази:

- а) политичка полиција,
- б) контрола над странцима,
- в) удружења.

6. Четврто одељење, где спада:

- а) кривична полиција,
- б) надзор над проституцијом и принудно лечење,
- в) умрли и њихова заоставштина,
- г) полицијски затвор,
- д) упућивање у заводе за принудни рад,
- ђ) полицијски надзор,
- е) отпуштени осуђеници,
- ж) лична акта о подручним криминалним шцманима и службеницима у полицијском затвору.

7. Пето одељење:

- а) пореза на куће,
- б) послуга,
- в) речна полиција,
- г) лов и риболов,
- д) црквени и школски послови,
- ђ) старине,
- е) завештања,
- ж) лутрија,
- з) старање о сиротињи, азил за бескућнике, радничке колоније,
- и) доставе противу лица која се због малолетства не кажњавају,
- ј) пријавно одељење.

(поставиће се)

Жив. А. Лазић

ПОУКЕ И УПУТИ

О извршности одлука окружног одбора

По чл. 113. закона о уређењу округа и срезова „начелник окружни властан је обуставити писменом наредбом од извршења сваку одлуку окружног одбора, за коју нађе да је противна решењу окружне скупштине или којем закону. Зато ће се њему или његовом заступнику достављати препис сваке одлуке, која би била

донесена у седници, у којој он није присуствовао. Тада у року од три дана спроводи предмет надлежном Министру на решење.“

„Министар унутрашњих дела дужан је у року од пет дана донети своје решење. Противу тог решења окружни одбор може у року од пет дана изјавити жалбу Државном Савету и његово је решење извршно.“

Из наведеног законског прописа види се, да није прецизно одређено: у коме року може начелник окружни да задржи од извршења одлуку окружног одбора, и кад је одлука окружног одбора извршна, изузимајући да се одлука има сматрати за извршну у случајевима:

- а.) кад министар поништи наредбу окружног начелника о њеном задржању, и
- б.) кад Државни Савет по жалби окружног одбора поништи решење министрово којим је била поништена одлука окружног одбора.

Према усвојеној пракси од дана ступања у живот закона о уређењу округа и срезова, сматрано је, да за извршност одлука окружног одбора није одређен други рок сем наведених случајева под а и б и, према томе, начелници окружни нису се придржавали никаквог рока у погледу њихова права и дужности за задржање одлука од извршења, пошто им се законом налаже само то, да су дужни по задржању одлуке, у року од три дана спровести предмет надлежном министру на решење. Налазимо, да је тумачење наведеног закона усвојено досадањом праксом правилно са ових разлога:

1. Што окружни одбор према својим задацима и природи својих разноврсних послова, одлуке своје сам одмах извршује, те би било незгодно, а и за службу врло штетно, кад би он морао чекати на извесан рок када би могао приступити извршењу своје одлуке. Међутим надзорној власти — начелнику окружном остављено је право и дужност да одлуку може задржати кад год нађе да је она противна решењу окружне скупштине или којем закону.

2. Што законодавац имајући у виду природу послова окружних одбора, где они врло често морају своје одлуке одмах да извршују, није за њихову извршност одредио нарочити рок, сем горе показана два случаја под а и б, односно није одредио рок до кога начелник окружни може одлуку од извршења задржати. Иначе он би тај рок одредио и за одлуке окружног одбора инако исто као и за одлуке окружне скупштине у чл. 54. зак. о уређењу округа и срезова.

Међутим Државни Савет, у једном конкретном случају, одлуком својом од 21. октобра 1908. г. Бр. 6063, поништио је решење министрово, којим је била одобрена наредба начелника окружног одбора, за то, што начелник окружни није по чл. 113. закона о уређењу округа и срезова задржао одлуку у року од три дана од дана када му је одбор исту у препису послао, те према томе огласио је одлуку окружног одбора за извршну.

Према овом мишљењу Државног Савета, начелник окружни дужан је да одлуку окружног одбора задржи од извршења у року од три дана од дана када је присуствовао седници одборској, на којој је она донесена, или у року од три дана од дана када му је одбор доставио препис одлуке, ако у тој седници није присуствовао он или његов заступник.

У осталом о задржању одлука самоуправних власти и пошиљци акта министру унутрашњих дела, прописано је правило у распису министра унутрашњих дела од 14. јануара 1907. г. ПБр. 780.

О сазиву окружне скупштине у ванредан сазив.

Начелник окружни позван је да сазове окружну скупштину у ванредан сазив, кад за то постоји образложена представка окружног одбора.

У једном округу изазван је сукоб између начелника окружног и окружног одбора о надлежности. Окружни одбор учинио је образложену представку начелнику окружном, да се сазове окружна скупштина у ванредан сазив, ради решења накнадног кредита за подизање нове окружне зграде. Начелник окружни није хтео уважити тражење окружног одбора, налазећи да би се тиме створио само излишан трошак народу, пошто се то питање може решити у редовном сазиву окружне скупштине, који ће бити у руку од два и по месеца и што ће докле бити довољно већ одобреног кредита за грађевину.

Окружни одбор није делио ово гледиште окружног начелника, сматрајући да је начелник окружни по чл. 13. зак. о уређењу округа и срезова позван, да сазове окружну скупштину у ванредан сазив чим постоји образложена преставка окружног одбора.

Државни Савет, коме је овај предмет послат на решење по чл. 114. поменутог закона, одлуком својом од 7. октобра 1908. год. Бр. 5435. нашао је: *да мишљење начелника окружног не може имати ослободу у закону, јер је, по чл. 13. зак. о уређењу округа и срезова, начелник окружни позван да сазове окружну скупштину у ванредан сазив чим постоји образложена представка окружног одбора, пошто је право окружног одбора да цени потребу сазивања скупштине у ванредан сазив.*

В. Ђ. Н.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине доњо-шаторачке, актом својим Бр. 1171. пита:

„У реону ове општине постоји једна друмска механа, која је уза се имала и фуруну за печење хлеба и то под самим кровом зграде механске.

Услед поправке механске зграде, пре две године, фуруна је уништена и ме-

хана се је снабдевала хлебом из фуруне, коју је ова општина заједно са општином гор. шаторачком подигла из својих прихода, која зграда даје кирије преко 700 дин. на годину. Фуруна ова подигнута је у тој цељи, да би се овдашња сиротиња у свако доба могла снабдети хлебом, пошто у реону ове општине има једанаест трговачких и занатских дућана.

Сопственик механске зграде подигао је сада зграду за фуруну одвојено од механе у тој намери, да више продаје хлеб публици, него што би снабдевао механу коју он издаје под кирију, те ће, тако, да затвори општинску фуруну, и општина од ове изгуби приход — кирију.

Како овом суду није познато, да ли је ма којим законом предвиђено: сме ли механска фуруна бити подигнута од механске зграде одвојено, и да ли се са ове фуруне сме продавати хлеб ван потребе механске, кад већ постоји фуруна општинска, и ако сме подлежи ли ова каквој аренди?

Ако не сме продавати фурунџија механске фуруне хлеб сем потребе механске, може ли га суд узети на одговор и казнити и по којој законској одредби пошто лице које хоће да обавља рад у овој фуруни нема никакве везе са механџијом, сем да му издаје хлеб, а § 7. мех. уредбе превиђено је да механе морају имати фуруну.

Моли се уредништво да на ова питања одговори овом суду као претплатнику листа „П. Гласника.“

— На ово питање одговарамо:

По § 7. уредбе о механама, све друмске и сеоске механе морају имати уз механу и фуруну за печење хлеба.

Да ли ће ова фуруна бити под једним кровом са механом или одвојено од ње, то закон није регулисао, али се никако не може извести као правило, да ова мора бити под једним кровом, него је доста кад је у једној авлији или у опште у непосредној близини ове.

Кад, дакле сопственици механа морају имати по дужности пекарницу, онда им се не може забранити ни мешање хлеба у овој нити продаја публици, јер се зна да никад сама механа не може потрошити онолико, колико се дневно умеси хлеба.

Према овоме не треба правити никакве сметње сопственику ове пекарнице, а која ће боље радити, то ће решити исправност и тачност у послу.

II

Г. Јов. Алексић, писар среза пожаревачког, пита:

„Власт среза пожаревачког, по извесном извршењу умолила је начелство окр. пожаревачког, да повериоцу П. П. саопшти: да му досуде од дужника није могла наплатити, услед немаштине овога по прибављеном уверењу надлежне власти.

Кад је начелство призвало повериоца и саопштило му извештај среског начелника, изјавио је: да овакво саопштење не може примити, већ захтева формално решење. И начелство усвојивши овај захтев повериоца наређује среском начелнику, да повериоцу изда решење

налазећи: да је среска власт дужна то да учини по званичној дужности.

Пошто § 497. гр. с. пост., није прецизно наређено, да је извршна власт, у случају немогућности наплате, дужна известити повериоца решењем, то држим, да је радња среског начелника правилна и да је поверилац кад захтева решење дужан да за исто плати прописну таксу по ТБр. 6. закона о таксама.

С тога учтиво молим уредништво за објашњење у првом наредном броју о томе:

Да ли је радња среске власти у овом случају правилна или не, и ако није — зашто.

На ово питање одговарамо:

Кад се извршењу пресуде или решења приступа по нарочитој молби и захтеву приватних у смислу § 462. грађ. суд. пост. онда се од њих наплаћује у напред свега 0-50 динара, таксе по бр. 1. таксене тарифе.

По духу § 496., 497. и 499. грађ. суд. поступка, власт може известити молиоца о немогућности извршења наплате на начин, који она нађе за згодан — и у пракси се то редовно чини обичним актом, у коме власт каже зашто није могла извршити наплату.

Тако се нарочито чини кад је поверилац из другог места, а кад је из места где је и извршна власт, онда се то чини на потпис на односним актима.

Ако поверилац затражи да му се о немогућности наплате изда нарочито засебно решење, онда је власт дужна да и то учини, само у том случају мора наплатити од повериоца 2 дин. за решење по т. 6. таксене тарифе.

III

Суд општине бачевичке, актом својим Бр. 1312, пита:

Грађани ове општине уобичајили су, па продају један другоме своја имања у вредности по 200—300 динара, али та није не издају један другом, јер их, како они веле, то скупо кошта.

Али да не би остали без потребних доказа о својини, они се договоре — купац и продавац — те купац подигне тужбу против продавца за својану, означајући вредност продатом имању 20—30 динара, само да би надлежност припала општинском суду.

По оваквим тужбама, суд је доносио пресуде по § 6. и 23. грађ. суд. поступка, и пресуде су махом постајале извршне, јер није било жалаба.

Овако извршне пресуде биле су после доказ о својини.

Како и сада суд има неколико оваквих тужаба за расправу, то суд моли за обавештење:

1. има ли кривице до општинских часника који суде, што су знајући да је вредност имања већа од 100 динара улазили у суђење и доносили пресуде противно § 49. и 248. грађ. суд. поступка, а нису праву вредност сазнавали преко вештака па онда према нађеној вредности ценили и надлежност, и

2. имају ли ове пресуде важност једне тачије, пошто суд није тражио продавцу

уверење од стране суда и одбора, које треба и средна власт да овери по закону да ли се пресуде у опште смеју доносити без ових уверења?

— На ово питање одговарамо:

Да би заштитио земљоделца од сиромаштине и обезбедио му услове за одржање породице, законодавац је у § 471. грађ. суд. пост. поставио правило, да земљоделца не може ни сам отуђити пет дана орања и кућу с плацем.

Како је ова законска одредба донесена у једном јавном интересу, то се за њено извршење мора бринути свака власт у границама своје надлежности и делања.

Према томе, и општински суд дужан је да спречи свако изигравање § 471. грађ. суд. поступка у овоме погледу, на било оно на овај или онај начин.

Кадгод, дакле, суд има уверења, да је вредност продатог имања већа, него што је парничари представљају, и да се спор у опште води ради тога да се изиграју законска наређења о *наглавици* земљоделца, он нека тражи уверење у смислу т. 11. правила г. министра правде од 4. фебруара 1874. г. № 354.

Сем тога, суд може вредност изнаћи и ради правилне наплате таксе у смислу § 23. грађ. суд. пост. и ради оцене своје надлежности

Ипак, дакле, не сме суд свесно послужити интересима појединаца и помоћи изигравање закона, пошто се извршном пресудом суда заснива између дотичних један прави одношај, који је после тешко изменити, јер би за то одговарали чиници који суде.

IV

Ник. Гајић, деловођа општине луковске у срезу сврљешком пита:

1. има ли право сеоски кмет на дневницу, за процену штете на пољском имању, као и остали вештаци, пошто по чл. 24. закона о чувању пољског имања штету процењује кмет са још 2 одборника или 2 способна лица, и

2. ступају ли у сва грађанска права она лица, која се нусте са двогодишње робије путем милости или по издржању осуде, пошто су по § 18. крив. закона изгубили грађанску част.

Ако одмах не добијају грађанска права, онда кад, и којим путем их враћају?

— На ово питање одговарамо:

1. За све службене послове, које сеоски кмет врши у границама своје надлежности, он има сталну плату, одређену буџетом, и према томе не припада му никаква нарочита дијурна и дневница, и

2. Сви они, који су осуђени за злочинства на губитак грађанске части, не могу ући у грађанска права, докле их не поврате на начин, прописан у глави XXVI закона о поступку судском у кривичним делима.

V

Суд општине годачичке, актом својим Бр. 1795, пита:

Суд општински, као надлежан, казнио је једно лице по § 357. тач. 1. кривичног

закона са 3 дана затвора, за ударац извесног лица, а поред казне осудио га је да плати и видарину по лекарском уверењу уз тужбу приложеном, које је гласило да ударени има поштеде 10 дана.

По изјављеној жалби, првостепени суд као разматрајућа власт, својим решењем поништи пресуду општинског суда наводећи: да општински суд није надлежан да суди о томе, пошто је, вели, тужби прикључено и лекарско уверење, већ да је зато надлежан првостепени суд.

Моли се уредништво за објашњење: да ли је првостепени суд ово правилно учинио и ако јесте, може ли општински суд по ма каквом лекарском уверењу судити кривице по § 357. тач. 1. кривичног закона за ударе и ако не може зашто?

— На ово питање одговарамо:

Пошто је издвојено тешке повреде од лакших, наш кривични закон учинио је извесну поделу и код ових последњих.

Тако у § 173. одредио је казну за оне лаке повреде, које дођу из оних личних сукоба двојице, који су се догодили случајно и без претходне спреме и намере, а у § 175. опет, одредио је казну за намерна злостављања.

У § пак 357. т. 2. свакако је замишљао оне сукобе где се цела ствар свршава без повреде тела, као што су ђушке и томе слично, ма да би из речи: „ако су се двојица побили, па се потреба видања породила“, могло извести, да је и овде предвиђена омања телесна повреда.

По оваквој подели узима се, да општинске и полицијске власти нису надлежне за суђење кривица за повреду тела кад год тужитељ поднесе лекарску сведојбу о повреди, хотећи на тај начин да докаже, да му је нанесена лака повреда; да је, управо, кривица већа од оне, коју замишља § 357.

Такве се тужбе дају полицијској власти и она их извиђа и спроводи првостепеним судовима.

Према овоме правилан је рад првостепеног суда.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Душан Н., звани „Крџа“, осумњичен је, да је извршио опасну крађу ствари Г-ђи Јулки Недељковић, удови из Београда. Одмах по извршењу дела Душана је нестало из Београда. Он је стар 28 година, високог раста, у лицу црноманасти, нос му је крџав, малих је црних бркова, од одела има капут од чоје и панталоне од шаторског платна. Акт кварта дорћолског Бр. 11287.

Крета Радојевић, земљоделца из села Љубаве, среза расинског, који је био у притвору код начелника среза расинског због одвођења и силовања, ноћу између 29. и 30. прошлог месеца побегао је из притвора. Крета је стар 30 година, средњег раста, сувољав, црноманасти, малих црних бркова, од одела

има чакшире и гуњ од сукна, око врата башлику, на глави шубару, а на погама опанке. Денеша начелника среза расинског Бр. 26460.

Непознати крађивци, ноћу између 29. и 30. прошлог месеца извршили су на опасан начин крађу у дућану Ристе Поповића, бравара из Брање, и украли 42 динара у новцу и један метални печат еснафа ковачког са натписом „печ. есна. ковачк. казан. и клонф.“ Денеша начелства округа врањског Бр. 17422.

Полицијске и општинске власти треба ова лица што живље да потраже.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У атару општине мало-моштанчице нађена су два мангун коња. Један је коњ длаке алатасте, матор 10 година, по леђима бео, а други је длаке доратасте, матор 10 година, по леђима бео. Денеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 17103.

У атару општине горњо крњинске, нађено је једно мангун јуне, маторо 1 $\frac{1}{2}$ годину, длаке жуте. Акт начелника среза лужничког Бр. 9346.

22. прошлог месеца благајник општине велико-лукањске у срезу нишавском, изгубио је општински печат са натписом „Суд општине велико-лукањске“. Акт начелника среза нишавског Бр. 17.054.

Код Лазара Вељковића, кафеџије из Београда налази се на исхрани једна мангун крава са телетом, која је нађена 28. прошлог месеца. Акт кварта врачарског Бр. 18570.

ЊРАЂЕСТОЊЕ

Милошу Костићу, земљоделцу из Лозовика, ноћу између 24. и 25. прошлог месеца украдена су два телета из авлије кафане код „Јагодине“. Акт кварта врачарског Бр. 18326.

Ноћу између 30. прошлог и 1. овог месеца непознати крађивци украли су два вола Алекси Никодијевићу, из села Азање, среза јасеничког, округа смедеревског. Један је во длаке бело-црне, белорепаст, широких великих рогова, а други је длаке жуте, цветаст, малих рогова. Денеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 25652.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покраје.

ТРАЖИ СЕ

Даницу Мићић, удову из Ужица, која има да издржи 30 дана затвора због кријумчарења, тражи начелство округа ужичког дешом Бр. 11023. Даница је стара 28 година, високог раста, у лицу плава. Пронађену треба провести поменутом начелству.